

ירושלים, כ"ב באב, תשס"ג

20 באוגוסט, 2003

חוזר מס' ח-06-2113

(8531.doc)

לכבוד
התאגידים הבנקאיים

הנדון: מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים
(ניהול בנקאי תקין, הוראה מס' 313)

מבוא

1. לאור הנסיון שנצבר ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות, תיקנתי את ההוראה הנ"ל כמפורט להלן:

התיקונים להוראה

2. בסעיף 1 (מבוא):

א. במקום האמור בסעיף קטן (א) יבוא:

(א) אחד ממקורות סיכון האשראי בתאגידים בנקאיים הוא ריכוזיות תיק האשראי. בשל ההכרה בהשפעה שיש למידת ריכוזיות תיק האשראי על היקף חשיפתו של התאגיד הבנקאי לסיכונים אשראי, נקבעו מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

ב. אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) המגבלות שנקבעו בהוראה זו הן בבחינת כללים מינימליים. תאגיד בנקאי ידון ויקבע לעצמו מגבלות מעבר לנדרש על פי הוראה זו, וזאת בהתאמה לניהול הסיכונים, מאפייני הלקוחות, ריכוזיות האשראי, מבנה וגודל התאגיד הבנקאי וכד'.

(ד) דירקטוריון של תאגיד בנקאי יגדיר במסגרת מדיניות האשראי פרמטרים לקביעת קיומם של קשרים מהותיים בין לווים תוך התחשבות במרכיבים השונים של קשרים אלו.

תאגיד בנקאי רשאי לקבוע סף מהותיות להתחשבות במרכיבים מסוימים."

3. בסעיף 3 (הגדרות):

(א) להגדרת "הון", יתווסף בסיפא: "על פי הדיווח האחרון שהועבר לפיקוח על הבנקים בהתאם להוראה מס' 811";

דברי הסבר

להבהרה.

(ב) בהגדרת "חבות", בסוף פסקה 4 יבוא:

(ג) "התחייבות הלווה בגין עסקה עתידית, כמשמעותה בסעיף 2(1) לנספח ג' להוראה מס' 311, שנכללה בסעיף "נכסים אחרים" כאמור בסעיף 35(א)(7) להוראות הדיווח לציבור";

דברי הסבר

להבהרה כי התחייבות כאמור תכלול בחבות הלווה.

(ג) בהגדרת "לווה", לפני המילה "ולמעט" יבוא: " (ראה נספח א)".

(ד) בהגדרת "קבוצת לוויים":

1. בסוף פסקה (1) יתווסף: "כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לוויים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם (ראה נספח ב)".

2. במקום האמור בפסקה (2) יבוא: " כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לוויים אחת. (ראה נספח ג).

למצב משולב ראה נספח ד".

3. פסקה (3) תסומן (4), ולפניה יבוא: "לוויים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

קשרים כאמור מתקיימים, בין היתר, במקרים הבאים:

(א) לוויים שאחד מהם לפחות העניק אשראי מהותי ללווה האחר או רכש אגרות חוב שלו בסכום מהותי;

(ב) לוויים שאחד מהם לפחות ערב לחלק מהותי מחבות הלווה האחר, או הערב בערבות בלתי מוגבלת בסכום, להבטחת חבות לווה אחר;"

4. אחרי סעיף 3(ג), יבוא:

"(ד) דירקטורים משותפים, הנהלה משותפת וכד'".

דברי הסבר

- להבהרה.

- כמו כן מובהר כי במילים "אותם גורמים" (סעיף 3 להגדרה), אין הכוונה לגורמים מקרו-כלכליים המשפיעים על יציבות כל המשק.

(ה) אחרי הגדרת "שיפוי", יבוא:

"שליטה" - כהגדרתה בחוק הבנקאות רישוי, וחזקה כי אדם שולט בתאגיד אם הוא

מחזיק בשיעור הגדול ביותר של אמצעי שליטה מסוג כלשהו, או שאין

גורם אחר המחזיק אמצעי שליטה מסוג כלשהו בשיעור העולה על שיעור

אחזקותיו באותו סוג של אמצעי שליטה."

דברי הסבר

הרחבת הגדרת שליטה. יצוין כי החזקה היא בין במישרין ובין בעקיפין, לבד או יחד עם אחרים.

4. בסעיף 4(ד), (מגבלות), אחרי פסקה (2) יבוא:
 "לצורך קביעת ששת הלווים וקבוצות הלווים הגדולים ביותר לתאגיד בנקאי, חבות של לווה הנכלל ביותר מקבוצת לווים אחת, תיכלל רק בקבוצת הלווים שחבותה היא הגדולה ביותר".

דברי הסבר

להבהרה.

5. בסעיף 5 (ניכויים), לפני המילים "ובלבד שניתן להיפרע ממנה", יבוא:
 "לרבות שיפוי של Export-Import Bank (Exim Bank) ושל Overseas Private Investment Corporation (OPIC) שהן סוכנויות של ממשלת ארה"ב, הערבה לכל תשלומי הקרן והריבית של התחייבויותיהם)".

דברי הסבר

הותרו לניכוי שיפויים של Exim Bank ושל OPIC שהן סוכנויות של ממשלת ארה"ב, הערבה לכל תשלומי הקרן והריבית של התחייבויותיהם.

6. סעיף 6 (שליטה משותפת), בוטל.

דברי הסבר

בהתאמה להמלצות ועדת באזל, בוטל סעיף זה שאינו נהוג בעולם וזאת במקביל לתיקון הגדרת קבוצת לווים.

7. בסעיף 7 (שותפות), תימחק הסיפא: "אולם כאשר אחריותו של שותף בחבות מוגבלת, לא תעלה התוספת לחבות של הלווה בגין השותפות על הסכום לו הוא אחראי".

דברי הסבר

תיקון זה נעשה ברוח התיקונים להוראה ובמיוחד ביטול סעיף 6 (שליטה משותפת) ולמניעת היווצרות מקרים בהם מבנה העסקה נעשה רק לצורך פיצול חבויות.

8. אחרי סעיף 7 יבוא:

"אשראי ללא זכות חזרה ללווה (8/03)

א7. על אף האמור בהוראה זו:

(1) אשראי ללא זכות חזרה ללווה בבטחון ניירות ערך, יצורף הן לחבות הלווה והן לחבות התאגיד המנפיק את ניירות הערך.

(2) בקבוצת לווים בה נכללים הן התאגיד הנרכש והן הלווים להם ניתנה החבות, תיכלל החבות פעם אחת בלבד.

לעניין סעיף זה, "אשראי ללא זכות חזרה ללווה" - עסקת אשראי בה לתאגיד הבנקאי אין זכות להיפרע מכלל נכסי הלווה במקרה של כשל אשראי, אלא בעיקר מרכוש המשמש כביטחון בחוזה או רכוש ספציפי אחר, או כאשר הרכוש המשמש כביטחון הוא הנכס העיקרי של הלווה.

דברי הסבר

- לאור ייחודיות אשראי זה הוסדר הטיפול בו לצורך ההוראה ונקבע כי החבות תצורף הן לחבות התאגיד המנפיק את ניירות הערך והן לחבות הלווה מקבל האשראי.
 - נקבעה הגדרה לאשראי ללא זכות חזרה ללווה.

9. בסעיף 10(א) (דיווח), יימחקו המילים "הוראה מס' 810".

10. בסעיף 12 (הוראות מעבר), במקום "1.1.1998" יבוא: "31.3.2004".

דברי הסבר

- הוראות המעבר הקודמות כבר הסתיימו כקבוע בהם.

- נקבעו הוראות מעבר עדכניות.

11. אחרי סעיף 12 יבוא:

"שונות (8/03)

13. (א) מובהר כי הישות שבראש קבוצת לוויים תהיה בדרך כלל יחיד השולט בתאגיד שבראש אותה קבוצה, אלא אם אין שולט יחיד באותו תאגיד. עם זאת, מגבלת 15% כאמור בהוראה זו, חלה על כל מרכיב באותה קבוצה.

(ב) לעניין הוראה זו, כל בעל חבות לתאגיד הבנקאי ייחשב ללווה של התאגיד הבנקאי, כגון: תאגיד שחבותו לתאגיד הבנקאי מורכבת רק מהשקעת התאגיד הבנקאי בניירות ערך של אותו תאגיד, או חבות כאמור הנובעת מערבות כלפי התאגיד הבנקאי לחבות צד ג'."

דברי הסבר

להבהרה.

12. יתווספו נספחים א-ד כמפורט בהוראה.

תחילה

13. (א) תחילת הוראה זו היא לא יאוחר מיום 31.3.2004.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), ביטול האמור בסעיף 6 (שליטה משותפת) ובסיפא של סעיף 7 (שותפות), הינו מידי.

עדכון הקובץ

14. מצ"ב דפי העדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

להכניס עמוד

313-1-15 [7] (8/03)

להוציא עמוד

313-1-7 [6] (11/98)

בכבוד רב,

יואב להמן

המפקח על הבנקים